

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 17ης Μαΐου 2017¹

Υπόθεση C-171/16

Trayan Beshkov
παρισταμένης της:
Sofiyska rayonna prokuratura

[αίτηση του Sofiyski Rayonen sad (περιφερειακού δικαστηρίου Σόφιας, Βουλγαρία) για την έκδοση προδικαστικής απόφασης]

«Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης – Απόφαση-πλαίσιο 2008/675/ΔΕΥ – Συνεκτίμηση προγενέστερων καταδικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών – Έννοια της “νέας ποινικής διαδικασίας” – Μη αποδοχή τροποποίησης του τρόπου εκτέλεσης της προγενέστερης καταδικαστικής απόφασης από το κράτος που κίνησε τη νέα ποινική διαδικασία»

1. Στην υπό κρίση υπόθεση το Δικαστήριο καλείται για πρώτη φορά να ερμηνεύσει τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαισίου 2008/675/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2008, για τη συνεκτίμηση των καταδικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επ’ ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας².
2. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει την έννοια της «ποινικής διαδικασίας» που χρησιμοποιείται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου. Το ως άνω δικαστήριο διερωτάται, πράγματι, αν η έννοια αυτή περιλαμβάνει μια διαδικασία με αντικείμενο την εκτέλεση ποινής επιβληθείσας από δικαστήριο κράτους μέλους για την οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη προγενέστερη καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους.
3. Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν η ίδια διάταξη αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει ότι το αίτημα να ληφθεί υπόψη μια προγενέστερη καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους δεν μπορεί να προέρχεται απευθείας από τον καταδικασθέντα.
4. Τέλος, το τρίτο ερώτημα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο αφορά συγκεκριμένα τον τρόπο με τον οποίο το εθνικό δικαστήριο θα λάβει υπόψη την προγενέστερη καταδικαστική απόφαση που εξέδωσε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους όταν ο ενδιαφερόμενος έχει εκτίσει πλήρως τη σχετική ποινή.

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² ΕΕ 2008, L 220, σ. 32.

5. Με τις παρούσες προτάσεις θα εκθέσω ειδικότερα, καταρχάς, ότι, κατά τη γνώμη μου, προκειμένου να ληφθεί υπόψη, επ' ευκαιρία μιας νέας ποινικής διαδικασίας εντός κράτους μέλους, σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675, μια δικαστική απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, η δικαστική αυτή απόφαση δεν πρέπει να αναγνωριστεί προηγουμένως στο πλαίσιο κάποιας ειδικής διαδικασίας, όπως είναι η προβλεπόμενη από τον *Nakazatelno-protsesualen kodeks* (βουλγαρικό κώδικα ποινικής δικονομίας).

6. Στη συνέχεια, θα εκθέσω τους λόγους για τους οποίους πιστεύω ότι το άρθρο 3, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675 πρέπει να ερμηνευθεί κατά τρόπον ώστε να θεωρείται ως «ποινική διαδικασία» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής διαδικασία έχουσα ως αντικείμενο την εκτέλεση ποινής επιβληθείσας από δικαστήριο κράτους μέλους για την οποία πρέπει να ληφθεί υπόψη προγενέστερη καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους. Θα προτείνω, επίσης, στο Δικαστήριο να αποφανθεί ότι η ίδια διάταξη πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το αίτημα να ληφθεί υπόψη μια προγενέστερη καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους μπορεί να υποβάλλεται απευθείας από τον καταδικασθέντα.

7. Στη συνέχεια, θα εξηγήσω γιατί, κατά τη γνώμη μου, το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3, της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως αυτή της κύριας δίκης, η οποία προβλέπει ότι το εθνικό δικαστήριο επανεξετάζει, επ' ευκαιρία μιας νέας ποινικής διαδικασίας, την ποινή που επέβαλε δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, η οποία έχει ήδη εκτιθεί, προκειμένου να επιβάλει στερητική της ελευθερίας ποινή περιλαμβάνουσα την ποινή την οποία επέβαλε το ως άνω άλλο κράτος μέλος.

8. Τέλος, κατά τη γνώμη μου, προς εξασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της εν λόγω αποφάσεως-πλαisiού, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εφαρμόσει, ενδεχομένως, και υπό τις προϋποθέσεις και με τις επιφυλάξεις της πράξεως αυτής, το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 3 και 5, της ίδιας αποφάσεως-πλαisiού, ερμηνευόμενου με γνώμονα τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της ως άνω αποφάσεως.

I. Το νομικό πλαίσιο

1. Το δίκαιο της Ένωσης

9. Η αιτιολογική σκέψη 1 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675 εκθέτει ότι ο σκοπός της διατηρήσεως και της αναπτύξεως ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης προϋποθέτει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται στα κράτη μέλη είναι δυνατόν να συνεκτιμώνται εκτός του κράτους μέλους όπου εκδόθηκε η καταδικαστική απόφαση, τόσο για την πρόληψη νέων αξιόποινων πράξεων όσο και επ' ευκαιρία νέων ποινικών διαδικασιών.

10. Οι αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού έχουν ως εξής:

«(8) Οσάκις, κατά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας σε κράτος μέλος, διατίθενται πληροφορίες για πρότερη καταδικαστική απόφαση σε άλλο κράτος μέλος, θα πρέπει να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, το ενδεχόμενο να τύχει το οικείο πρόσωπο λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης απ' ό,τι εάν η πρότερη καταδικαστική απόφαση ήταν εθνική καταδικαστική απόφαση.

(9) Το άρθρο 3, παράγραφος 5, θα πρέπει να ερμηνεύεται, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας υπόψη την αιτιολογική σκέψη 8, έτσι ώστε, εάν το εθνικό δικαστήριο σε νέα ποινική διαδικασία, κατά τη συνεκτίμηση προηγουμένως επιβληθείσας κύρωσης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος, είναι της γνώμης ότι η επιβολή ορισμένου επιπέδου ποινής εντός των ορίων του εθνικού δικαίου θα είναι

δυσανάλογα αυστηρή για τον δράστη, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών, και εάν ο σκοπός της επιβολής κύρωσης μπορεί να επιτευχθεί με μικρότερη ποινή, να μπορεί να μειώνεται αναλόγως το επίπεδο της ποινής, εφόσον αυτό θα ήταν δυνατόν να γίνει σε αποκλειστικά εγχώριες υποθέσεις.»

11. Το άρθρο 2 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου έχει ως ακολούθως:

«Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης-πλαισίου, ως “καταδικαστική απόφαση” νοείται κάθε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου η οποία θεμελιώνει την ενοχή προσώπου για αξιόποινη πράξη.»

12. Κατά το άρθρο 3 της αποφάσεως-πλαισίου 2008/675:

«1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε, επ’ ευκαιρία ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, οι καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί προηγουμένως σε άλλα κράτη μέλη κατά του ιδίου προσώπου για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά, ως προς τις οποίες έχουν ληφθεί πληροφορίες βάσει των εφαρμοστέων πράξεων περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ή περί ανταλλαγής πληροφοριών ποινικών μητρώων, να συνεκτιμώνται στο βαθμό που συνεκτιμώνται οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις και να έχουν ισοδύναμα έννομα αποτελέσματα με τις πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στην προδικασία, στην ίδια την ποινική δίκη και στον χρόνο εκτέλεσης της καταδικαστικής απόφασης, ιδίως όσον αφορά τους εφαρμοστέους δικονομικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την προσωρινή κράτηση, τον χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξης, το είδος και το επίπεδο της επαπειλούμενης ποινής καθώς και τους κανόνες που διέπουν την εκτέλεση της απόφασης.

3. Η συνεκτίμηση των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν σε άλλα κράτη μέλη, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, δεν συνεπάγεται παρέμβαση στις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις, ανάκληση ή αναθεώρηση αυτών των αποφάσεων ή οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με την εκτέλεσή τους από το κράτος μέλος στο οποίο διεξάγεται η νέα διαδικασία.

4. Σύμφωνα με την παράγραφο 3, η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται στο βαθμό κατά τον οποίο, αν η πρότερη καταδικαστική απόφαση ήταν εθνική απόφαση του κράτους μέλους στο οποίο διεξάγεται η νέα διαδικασία, η συνεκτίμηση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης θα συνεπαγόταν, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του εν λόγω κράτους μέλους, παρέμβαση στην προηγούμενη καταδικαστική απόφαση, ανάκληση ή αναθεώρηση αυτής της απόφασης ή οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με την εκτέλεσή της.

5. Αν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης ή την πλήρη εκτέλεσή της, οι παράγραφοι 1 και 2 δεν συνεπάγονται την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών, εφόσον η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων σε καταδικαστικές αποφάσεις της αλλοδαπής ενδέχεται να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή επ’ ευκαιρία νέας διαδικασίας.

Εντούτοις, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, στις περιπτώσεις αυτές, τα δικαστήριά τους μπορούν να συνεκτιμούν άλλως τις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη.»

2. Το βουλγαρικό δίκαιο

13. Κατά το άρθρο 8, παράγραφος 2, του Nakazatelen kodeks (ποινικού κώδικα), όπως ίσχυε από τις 27 Μαΐου 2011 (στο εξής: ποινικός κώδικας), καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα εντός άλλου κράτους μέλους της Ένωσης, που έχει καταστεί αμετάκλητη, για αξιόποινη πράξη η οποία τιμωρείται από τον κώδικα αυτόν, συνεκτιμάται σε κάθε ποινική διαδικασία διεξαγόμενη κατά του ίδιου ατόμου στη Βουλγαρία.

14. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, του εν λόγω κώδικα προβλέπει ότι, αν με την ίδια πράξη τελούνται περισσότερες της μίας αξιόποινες πράξεις ή αν ένα άτομο διέπραξε πολλές διαφορετικές παραβάσεις πριν καταδικαστεί για κάποια από αυτές με καταδικαστική απόφαση που έχει καταστεί αμετάκλητη, το αρμόδιο δικαστήριο, αφού καθορίσει ποινή για καθεμία από τις παραβάσεις αυτές χωριστά, επιβάλλει τη βαρύτερη ποινή.

15. Κατά το άρθρο 25, παράγραφοι 1 και 2, του εν λόγω κώδικα, οι διατάξεις του άρθρου 23 έχουν εφαρμογή και όταν ο ενδιαφερόμενος έχει καταδικαστεί με διαφορετικές καταδικαστικές αποφάσεις. Εξάλλου, σχετικά με την εκτέλεση της ποινής, όταν η επιβληθείσα με μία από τις καταδικαστικές αποφάσεις ποινή έχει εκτιθεί εν όλω ή εν μέρει, αφαιρείται αν είναι του ίδιου είδους με την επιβληθείσα συνολική ποινή.

16. Το άρθρο 24 του ποινικού κώδικα προβλέπει επίσης ότι, αν οι επιβληθείσες ποινές είναι ομοειδείς, πράγμα το οποίο συμβαίνει εν προκειμένω, το δικαστήριο μπορεί να επαυξήσει τη συνολική ποινή έως και κατά το ήμισυ, χωρίς να υπερβεί ούτε το ανώτατο όριο των ποινών που προβλέπονται για καθεμία από τις σχετικές αξιόποινες πράξεις ούτε, εν πάση περιπτώσει, το ανώτατο όριο που προβλέπεται για τη βαρύτερη των ποινών αυτών.

17. Το άρθρο 4, παράγραφος 2, du Nakazatelno-protsesualen kodeks (κώδικα ποινικής δικονομίας), όπως ίσχυε το 2010, προβλέπει ότι η αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση δικαστηρίου άλλου κράτους η οποία δεν έχει αναγνωριστεί δυνάμει των διατάξεων του βουλγαρικού δικαίου δεν εκτελείται από τις βουλγαρικές αρχές. Η παράγραφος 3 του ως άνω άρθρου ορίζει περαιτέρω ότι η παράγραφος 2 αυτού δεν έχει εφαρμογή όταν προβλέπεται διαφορετική ρύθμιση με διεθνή σύμβαση στην οποία η Δημοκρατία της Βουλγαρίας είναι συμβαλλόμενο μέρος και η οποία έχει κυρωθεί, δημοσιευθεί και τεθεί σε ισχύ.

18. Στο τμήμα που αφορά την αναγνώριση και την εκτέλεση ποινής που επιβλήθηκε από αλλοδαπό δικαστήριο, το άρθρο 463 του ως άνω κώδικα ορίζει ότι οι αμετάκλητες καταδικαστικές αποφάσεις αλλοδαπών δικαστηρίων αναγνωρίζονται και εκτελούνται από τις βουλγαρικές αρχές όταν, δυνάμει της βουλγαρικής νομοθεσίας, η πράξη για την οποία υποβάλλεται σχετικό αίτημα είναι κατά νόμο αξιόποινη και ο δράστης έχει ικανότητα προς καταλογισμό, όταν η επιβολή της ποινής αυτής συνάδει πλήρως προς τις αρχές της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στο Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, και των σχετικών με αυτήν πρωτοκόλλων που έχουν κυρωθεί από τη Δημοκρατία της Βουλγαρίας, όταν ο δράστης δεν έχει καταδικαστεί για έγκλημα πολιτικής φύσεως ή για πράξη συνδεδεμένη με τέτοιο έγκλημα ή για εγκλήματα πολέμου, όταν η Δημοκρατία της Βουλγαρίας δεν έχει αναγνωρίσει καταδικαστική απόφαση άλλου αλλοδαπού δικαστηρίου η οποία αφορά τον ίδιο δράστη και την ίδια αξιόποινη πράξη και όταν η καταδικαστική απόφαση δεν είναι αντίθετη προς τις θεμελιώδεις αρχές του βουλγαρικού ουσιαστικού και δικονομικού ποινικού δικαίου.

19. Το άρθρο 466, παράγραφος 1, του εν λόγω κώδικα προβλέπει ότι η απόφαση με την οποία αναγνωρίζεται καταδικαστική απόφαση αλλοδαπού δικαστηρίου παράγει τα ίδια έννομα αποτελέσματα με καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από βουλγαρικό δικαστήριο.

II. Το πραγματικό πλαίσιο

20. Με απόφαση που εξέδωσε στις 13 Δεκεμβρίου 2010 το Landesgericht Klagenfurt (περιφερειακό δικαστήριο του Klagenfurt, Αυστρία), ο Trayan Beshkov, βουλγαρικής ιθαγενείας, καταδικάστηκε για το ποινικό αδίκημα της κλεπταποδοχής που ετέλεσε στην αυστριακή επικράτεια στις 14 Νοεμβρίου 2010 σε ποινή φυλακίσεως δεκαοκτώ μηνών, εκ των οποίων έξι μήνες χωρίς αναστολή και δώδεκα μήνες με αναστολή, προβλέφθηκε δε περίοδος δοκιμασίας τριών ετών.

21. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι το μέρος της ποινής φυλακίσεως έξι μηνών χωρίς αναστολή εκτίθηκε από τις 13 Δεκεμβρίου 2010 μέχρι τις 14 Μαΐου 2011, μετά από αφαίρεση του χρονικού διαστήματος κατά το οποίο ο T. Beshkov εκρατείτο προσωρινώς. Από τις 14 Μαΐου 2011 άρχισε η περίοδος δοκιμασίας τριών ετών.

22. Με απόφαση εκδοθείσα στις 29 Απριλίου 2013 από το Sofiyski Rayonen sad (περιφερειακό δικαστήριο Σόφιας, Βουλγαρία), ο T. Beshkov καταδικάστηκε σε φυλάκιση ενός έτους επειδή ετέλεσε, στις 19 Νοεμβρίου 2008 στη Σόφια, πράξεις χαρακτηριζόμενες ως ελαφρές σωματικές βλάβες που προκάλεσαν βλάβη της υγείας, καθώς και για προσβολή της δημόσιας τάξεως που δείχνει αντικοινωνική συμπεριφορά («χουλιγκανισμός»).

23. Ο T. Beshkov καταζητείται από τις βουλγαρικές αρχές και η ποινή αυτή δεν έχει εκτιθεί.

24. Στις 14 Μαΐου 2015 περιήλθε στο Sofiyski Rayonen sad (περιφερειακό δικαστήριο Σόφιας) αίτημα εκ μέρους του T. Beshkov, υποβληθέν μέσω του συνηγόρου του, με το οποίο ζητεί την εφαρμογή του άρθρου 23, παράγραφος 1, και του άρθρου 25, παράγραφος 1, του ποινικού κώδικα. Ειδικότερα, όσον αφορά την έκτιση της ποινής που του επιβλήθηκε με την απόφαση της 29ης Απριλίου 2013, ο ίδιος ζητεί να του επιβληθεί μια συνολική στερητική της ελευθερίας ποινή αντιστοιχούσα στη βαρύτερη των ποινών που του επέβαλαν το αυστριακό και το βουλγαρικό δικαστήριο.

25. Δεδομένου ότι μία από τις επιβληθείσες ποινές προερχόταν από αλλοδαπό δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν το ίδιο οφείλει προηγουμένως να αναγνωρίσει την απόφαση του αυστριακού δικαστηρίου ή αν, βάσει της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675, μπορεί ή ακόμα και υποχρεούται να δεχθεί το αίτημα του T. Beshkov.

III. Τα προδικαστικά ερωτήματα

26. Διατηρώντας αμφιβολίες όσον αφορά την προσήκουσα ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Sofiyski Rayonen sad (περιφερειακό δικαστήριο Σόφιας) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Πώς πρέπει να ερμηνεύεται ο όρος “νέα ποινική διαδικασία” που περιλαμβάνεται στην απόφαση-πλαίσιο 2008/675; Πρέπει μια τέτοια διαδικασία να συνδέεται υποχρεωτικώς με την κήρυξη της ενοχής για ορισμένη αξιόποινη πράξη ή μπορεί επίσης να πρόκειται για διαδικασία στο πλαίσιο της οποίας, κατά το εθνικό δίκαιο του δεύτερου κράτους μέλους, η ποινή που έχει επιβληθεί με προγενέστερη δικαστική απόφαση απορροφά την άλλη ποινή ή συνυπολογίζεται με αυτήν ή πρέπει να εκτίεται χωριστά;

2. Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 13 της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675, την έννοια ότι δεν απαγορεύει εθνική ρύθμιση κατά την οποία η διαδικασία για τη συνεκτίμηση προγενέστερης καταδικαστικής αποφάσεως που έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να κινηθεί με αίτημα του καταδικασθέντος, αλλά μόνο από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε η προγενέστερη καταδικαστική απόφαση ή από το κράτος μέλος στο οποίο διεξάγεται η νέα ποινική διαδικασία;

3. Έχει το άρθρο 3, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675, την έννοια ότι δεν επιτρέπει στο κράτος στο οποίο διεξάγεται η νέα ποινική διαδικασία να τροποποιεί τον τρόπο εκτίσεως της ποινής που έχει επιβληθεί εντός του κράτους μέλους στο οποίο εκδόθηκε η προγενέστερη καταδικαστική απόφαση, συμπεριλαμβανομένης της περιπτώσεως στην οποία, κατά το εθνικό δίκαιο του δεύτερου κράτους μέλους, η ποινή που επιβλήθηκε με την προγενέστερη δικαστική απόφαση απορροφά την άλλη ποινή ή συνυπολογίζεται με αυτήν ή πρέπει να εκτίεται χωριστά;»

IV. Ανάλυση

27. Έστω και αν δεν περιλαμβάνει ρητώς τέτοιο ερώτημα μεταξύ εκείνων τα οποία υποβάλλει στο Δικαστήριο, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η απόφαση του Landesgericht Klagenfurt (περιφερειακού δικαστηρίου του Klagenfurt) πρέπει προηγουμένως να αναγνωριστεί ως αλλοδαπή απόφαση σύμφωνα με την ειδική διαδικασία την οποία προβλέπει το άρθρο 463 του Nakazatelno-protsesualen kodeks.

28. Λόγω του ουσιώδους χαρακτήρα του εν λόγω ερωτήματος, θα το εντάξω στη συλλογιστική μου στο πλαίσιο της συνήθους πρακτικής της αναδιατυπώσεως των υποβαλλόμενων ερωτημάτων.

29. Πιστεύω ότι είναι πρόδηλη η αρνητική απάντηση.

30. Πράγματι, αφού η Δημοκρατία της Αυστρίας όπως και η Δημοκρατία της Βουλγαρίας είναι μέλη του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, επιβάλλεται η εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισεως στο πλαίσιο της κυκλοφορίας και της εφαρμογής των δικαστικών αποφάσεων εντός του χώρου αυτού και σύμφωνα με τους κανόνες που απορρέουν από τις ισχύουσες νομοθετικές ρυθμίσεις, όπως αυτές ερμηνεύονται από το Δικαστήριο. Ειδικότερα, πρέπει να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία που διαμορφώθηκε κατόπιν της αποφάσεως της 11ης Φεβρουαρίου 2003, Gözütok και Brügger³, η αμοιβαία αναγνώριση έχει ως αποτέλεσμα ότι τα δικαστήρια κράτους μέλους πρέπει να δέχονται κάθε δικαστική απόφαση άλλου κράτους μέλους ως εάν ήταν δική τους, έστω και αν το εθνικό δίκαιο θα οδηγούσε συναφώς σε διαφορετική λύση.

31. Όσον αφορά την απόφαση-πλαίσιο 2008/675, της οποίας η αιτιολογική σκέψη 2 περιλαμβάνει σχετική αναφορά στην αμοιβαία αναγνώριση, διαπιστώνεται ότι μια τέτοια προηγούμενη αναγνώριση είναι αντίθετη όχι μόνον προς το γράμμα της ως άνω αποφάσεως-πλαisiού, η οποία ουδόλως επιβάλλει μια τέτοια διαδικασία, αλλά και προς τις αρχές που υπενθυμίζονται στην προηγούμενη σκέψη.

32. Κατόπιν τούτου, πρέπει να επανέλθω στα υποβαλλόμενα στο Δικαστήριο ερωτήματα στην υπό κρίση υπόθεση, τα οποία αφορούν έναν από τους πιο τεχνικούς και, επομένως, πιο περίπλοκους τομείς του ποινικού δικαίου και της ποινικής δικονομίας, ήτοι αυτόν του δικαίου της εκτελέσεως των ποινών.

33. Ειδικότερα, τα προβλήματα που εκθέτει το αιτούν δικαστήριο αφορούν την εφαρμογή της αποφάσεως-πλαisiού 2008/675 που προβλέπει τη συνεκτίμηση από τα εθνικά δικαστήρια κράτους μέλους των ποινικών αποφάσεων τις οποίες εκδίδει άλλο κράτος μέλος.

34. Η ως άνω υποχρέωση συνεκτιμήσεως είναι μία από τις άμεσες συνέπειες της υπάρξεως του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης τον οποίο η Ένωση προσφέρει στους πολίτες της.

35. Η υλοποίηση στην πράξη του ως άνω χώρου προϋποθέτει ότι οι εθνικές νομοθεσίες και πρακτικές πρέπει να μπορούν να συνδυάζονται έτσι ώστε να μη δημιουργούν ασύμβατες μεταξύ τους καταστάσεις που να εμποδίζουν όχι μόνον την αμοιβαία αναγνώριση, αλλά και την απλή και καθημερινή δικαστική συνεργασία. Διαφορετικά, είτε θα δημιουργούνταν εδαφικοί χώροι στους

³ C-187/01 και C-385/01, EU:C:2003:87.

οποίους οι εγκληματίες θα ήταν βέβαιοι ότι θα βρουν καταφύγιο, προστατευόμενοι από αιτήματα συλλήψεως ή εκτελέσεως ποινής νομίμως επιβληθείσας εντός άλλων κρατών μελών, είτε θα επερχόταν το αποτέλεσμα ίδιες καταστάσεις, να τυγχάνουν διαφορετικής μεταχείρισεως αναλόγως του αν έλαβαν χώρα στη μια ή στην άλλη πλευρά ενός ποταμού που αποτελεί ένα από αυτά ακριβώς τα σύνορα τα οποία αποσκοπεί καταρχήν να καταργήσει ο χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης⁴.

36. Πράγματι, η ίδια έννοια του ενιαίου χώρου προκειμένου περί ποινικών υποθέσεων πρέπει να λαμβάνει υπόψη την πραγματικότητα των ενεργειών των εγκληματιών και τους κοινούς κανόνες που εφαρμόζουν τα εθνικά δικαστήρια, οι οποίοι συνιστούν τις γενικές αρχές του δικαίου της εκτελέσεως των ποινών.

37. Οι εγκληματίες κυκλοφορούν εντός του ενιαίου χώρου όπως ακριβώς οι έντιμοι πολίτες κυκλοφορούν στο έδαφος των κρατών μελών. Στα κράτη αυτά, όπως και στην Ένωση, μπορούν να διαπράξουν εγκλήματα, είτε μεμονωμένα είτε περισσότερα. Οι εκάστοτε εθνικές νομοθεσίες αντιμετωπίζουν διαφορετικά την πρώτη περίπτωση σε σχέση με τη δεύτερη. Στην κατηγορία της διαπράξεως περισσότερων του ενός εγκλημάτων υπάγεται κατά γενικό κανόνα είτε η υποτροπή, τόσο εν στενή όσο και εν ευρεία έννοια, είτε η εγκληματική δραστηριότητα του καθ' έξη εγκληματία, ή ακόμα η συρροή εγκλημάτων.

38. Η υποτροπή στοιχειοθετείται νομικά όταν, μετά την επιβολή ποινής με απόφαση ποινικού δικαστηρίου η οποία έχει καταστεί αμετάκλητη –κατά μείζονα λόγο δε μετά την έκτισή της–, ο εγκληματίας τελεί εκ νέου αξιόποινη πράξη ίδια με την προηγούμενη ή αξιόποινη πράξη χαρακτηριζόμενη ως τέτοια από τον νόμο.

39. Η εγκληματική δραστηριότητα του καθ' έξη εγκληματία είναι παρόμοια προς την προηγούμενη περίπτωση, με την ουσιώδη όμως διαφορά ότι, στη δεύτερη αυτή περίπτωση, οι αξιόποινες πράξεις που τελούνται μετά την πρώτη καταδίκη δεν είναι ίδιες, όπως αναφέρεται στο προηγούμενο σημείο.

40. Η συρροή εγκλημάτων, αντιθέτως, στοιχειοθετείται όταν τελούνται αξιόποινες πράξεις χωρίς να έχει υπάρξει στο μεταξύ αμετάκλητη καταδικαστική απόφαση [ΣΤΜ: Οι σχετικές αναφορές στηρίζονται στο εθνικό ποινικό δίκαιο του συντάκτη των προτάσεων και δεν αντιστοιχούν πάντοτε στο ελληνικό δίκαιο].

41. Η υποτροπή επιφέρει αύξηση του ανωτάτου ορίου της ποινής που προβλέπεται για την επόμενη αξιόποινη πράξη. Στην περίπτωση αυτή εμπίπτει και η ανάκληση προηγούμενης αναστολής καθώς και, ενδεχομένως, η αδυναμία υπαγωγής του ενδιαφερομένου σε ορισμένα είδη ευνοϊκών ρυθμίσεων, όπως η απλή αναστολή. Η εν λόγω αυστηρότητα εξηγείται από τη σκέψη ότι, με την πρώτη καταδίκη, ο εγκληματίας έχει τουλάχιστον συνειδητοποιήσει ότι η τιμώρηση του εγκλήματος συνιστά πραγματικότητα, ότι τούτο μπορεί να είναι δυσάρεστο για τον ίδιο και ότι, καθώς επρόκειτο για την πρώτη φορά, ωφελήθηκε ενδεχομένως από κάποιο μέτρο επιεικείας ή παρακολουθήσεως που του έδωσε μια ευκαιρία να ανανήψει και να ακολουθήσει πλέον τον ίδιο δρόμο. Από την οπτική αυτή, η υποτροπή αποτελεί ένδειξη εμμονής στην παρανομία, διότι το ίδιο έγκλημα διαπράττεται εκ νέου, οπότε δικαιολογεί αυστηρότερη απάντηση εκ μέρους της κοινωνίας.

42. Η εγκληματική δραστηριότητα του καθ' έξη εγκληματία δείχνει εμμονή σε μικρότερο βαθμό σε ένα συγκεκριμένο είδος εγκληματικότητας. Επομένως, δεν επιφέρει αύξηση του ανωτάτου ορίου ποινής που ισχύει για τις επόμενες αξιόποινες πράξεις, δικαιολογεί ωστόσο περισσότερη αυστηρότητα στην καταστολή με την ενδεχόμενη ανάκληση προηγούμενης αναστολής και τη στέρηση της δυνατότητας χορηγήσεως μιας τέτοιας αναστολής στο μέλλον.

4 «Παράξενη η δικαιοσύνη που την ορίζει ένας ποταμός: κάτι που είναι σωστό από τη μια πλευρά των Πυρηναίων, είναι λάθος από την άλλη», B., Pascal, Pensées, 1970.

43. Στην περίπτωση της συρροής εγκλημάτων, η κατάσταση είναι διαφορετική. Δεν έχει υπάρξει η προειδοποίηση η οποία θα διευκόλυνε τον ενδιαφερόμενο να συνειδητοποιήσει τη σοβαρότητα της καταστάσεως με την πρώτη καταδίκη. Κατά συνέπεια, ο πολλαπλασιασμός των αξιόποινων πράξεων δεν μπορεί να έχει τη σημασία που εκτίθεται ανωτέρω, οπότε η αντίδραση της κοινωνίας δεν μπορεί να έχει την ίδια μορφή.

44. Εντούτοις, στην περίπτωση αυτή ο δικαστής καλείται να εκδικάσει υπόθεση αφορώσα πλείονες αξιόποινες πράξεις στις οποίες θεωρητικά μπορούν να επιβληθούν τόσες διαφορετικές ποινές όσα και τα διαπραχθέντα εγκλήματα. Η εκάστοτε συγκεκριμένη κατάσταση μπορεί να έχει δύο πτυχές: είτε όλες οι τελεσθείσες πράξεις εντάσσονται στο πλαίσιο της επιτεύξεως ενός ενιαίου εγκληματικού σκοπού, είτε με αυτές επιδιώκονται διαφορετικοί σκοποί· στην πρώτη περίπτωση το πρόβλημα θα αντιμετωπιστεί με μία μόνον καταδικαστική απόφαση· στη δεύτερη, θα πρέπει να προσδιοριστεί αν θα προστεθούν ή όχι οι διάφορες επιβαλλόμενες ποινές και, τότε, να προσδιοριστεί ο τρόπος με τον οποίο ο αρμόδιος για την εκτέλεση των ποινών δικαστής θα συνδυάσει ή θα πρέπει να συνδυάσει την απόφασή του με εκείνες άλλων δικαστηρίων.

45. Τα ως άνω «άλλα» δικαστήρια μπορεί να είναι όλα του ίδιου κράτους μέλους ή, τουλάχιστον εν μέρει, δικαστήρια από διαφορετικά κράτη μέλη. Αυτή ακριβώς είναι η προβληματική στην υπόθεση της κύριας δίκης. Ευτυχώς, για τη λύση του δύσκολου αυτού προβλήματος προβλέπονται γενικές κατευθύνσεις χάρη στην ύπαρξη των γενικών αρχών του δικαίου της εκτελέσεως των ποινών.

46. Πράγματι, η εκτέλεση της ποινής δεν μπορεί να περιορίζεται απλώς σε πρόσθεση των ημερών στέρησεως της ελευθερίας. Επιπλέον των ζητημάτων αξιοπρέπειας που συνδέονται στην πράξη με τις συνθήκες φυλακίσεως, η επιβολή ποινικής κυρώσεως πρέπει επίσης να ικανοποιεί τις απαιτήσεις που απορρέουν από τη λειτουργία την οποία πρέπει να επιτελεί η ποινή.

47. Υπενθυμίζω ότι η λειτουργία της ποινής, μολονότι δεν περιγράφεται καθαυτή ούτε στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, ούτε στον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει ωστόσο δηλωτική αξία τόσο για τον τρόπο με τον οποίο εκλαμβάνονται οι ανθρώπινες σχέσεις σε μια κοινωνία όσο και για την ικανότητα του ανθρώπου να διορθωθεί και να επανενταχθεί στο κοινωνικό σύνολο.

48. Η ποινή, η οποία είχε διαμορφωθεί σε ένα πρώιμο κοινωνικό στάδιο ως εκδίκηση, εξελίχθηκε καταρχάς σε ανταπόδοση, στη συνέχεια σε αποκατάσταση και, τέλος, σύμφωνα με τη σύγχρονη έννοιά της, σε ένα μέσο παρέχον τη δυνατότητα επανεντάξεως του καταδικασθέντος στην κοινωνία. Η υποτροπή στη διάπραξη εγκλημάτων θέτει απευθείας το ζήτημα της προλήψεώς της. Πολύ γρήγορα κατέστη σαφές ότι ο περιορισμός του εγκληματία που συνεπάγεται η ποινή φυλακίσεως, μολονότι αναπόφευκτος σε ορισμένες περιπτώσεις, κάθε άλλο παρά οδηγεί σε αποφυγή της υποτροπής, μπορεί μάλιστα και να την ευνοήσει. Έτσι, διαμορφώθηκε η λειτουργία εκείνη της ποινής που συνδέεται με την επανένταξη στην κοινωνία, λειτουργία η οποία συνδέεται, στο στάδιο της εκτελέσεώς της, με τη θεμελιώδη αρχή της εξατομικεύσεως της ποινής.

49. Στην περίπτωση στην οποία εμπίπτει η παρούσα υπόθεση, ήτοι αυτή της συρροής εγκλημάτων, η αρχή της εξατομικεύσεως βρίσκεται στο επίκεντρο του ζητήματος. Η αριθμητική πρόσθεση όλων των ποινών που προβλέπονται για πράξεις τελεσθείσες σε χρονικό διάστημα κατά τη διάρκεια του οποίου δεν έχει υπάρξει καμία προειδοποίηση ή άλλη σχετική δράση εκ μέρους της κοινωνίας θα εμφανίζεται συνήθως ως δυσανάλογα αυστηρή έναντι της προσωπικότητας του εγκληματία και των περιστάσεων της τελέσεως των αξιόποινων πράξεων και, επομένως, θα είναι άδικη. Η άδικη ποινή είναι πολύ πιθανότερο να προκαλέσει αντίδραση και, κατά συνέπεια, υποτροπή, παρά μετάνοια. Τούτο δικαιολογεί την εξουσία που δίδεται στον δικαστή, στο πλαίσιο της αναγκαίας εξατομικεύσεως της ποινής, και εντός των ορίων που θέτει ο νόμος, να συνδυάσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τις κυρώσεις που προβλέπονται για τις αξιόποινες πράξεις που τελέστηκαν κατά τη διάρκεια της περιόδου δράσεως του εγκληματία.

50. Δεδομένου ότι οι εν λόγω κυρώσεις μπορούν να είναι πολύ διαφορετικές μεταξύ τους, καθόσον άλλες μπορούν να είναι, για παράδειγμα, μικρής διάρκειας αλλά χωρίς αναστολή, ενώ άλλες, μεγαλύτερης διάρκειας, μπορούν να επιβάλλονται με αναστολή ή με παράλληλη πρόβλεψη περιόδου δοκιμασίας, κ.λπ., τούτο προϋποθέτει ότι ο δικαστής έχει περιθώριο εκτιμήσεως το οποίο του παρέχει τη δυνατότητα να προσαρμόσει την απόφαση που θα λάβει στη βαρύτητα των σχετικών πράξεων, στις περιστάσεις υπό τις οποίες αυτές τελέστηκαν και στην προσωπικότητα του εγκληματία, ιδίως στην ηλικία του.

51. Επιπλέον, όσον αφορά τη συνεκτίμηση και τον συνδυασμό των αποφάσεων που προέρχονται από δικαστήρια διαφόρων κρατών μελών, πρέπει επίσης να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι ιδιαιτερότητες που μπορούν να υπάρχουν στις εφαρμοζόμενες νομοθεσίες, εφόσον δεν θίγουν την ενότητα, την αποτελεσματικότητα και την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης.

52. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 καθιερώνει ακριβώς την αρχή αυτή.

53. Στις αιτιολογικές σκέψεις 4 και 5 της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου εκτίθεται σαφώς ότι ο δικαστής οφείλει να μην εφαρμόζει εθνική νομοθεσία που προβλέπει συνέπειες μόνον όσον αφορά τις καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται αποκλειστικά από εθνικά δικαστήρια. Πράγματι, η αιτιολογική σκέψη 5 της εν λόγω αποφάσεως-πλαισίου επιβάλλει στα δικαστήρια των κρατών μελών να προβλέπουν για τις καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται από άλλα δικαστήρια της Ένωσης τις συνέπειες εκείνες τις οποίες το εθνικό δίκαιο προβλέπει για τις αποφάσεις εθνικών δικαστηρίων.

54. Η ως άνω απαίτηση συνδέεται σαφώς με την υλοποίηση του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και, εξ αυτού, με την αμοιβαία αναγνώριση που όχι μόνον επιβάλλει τη συνεκτίμηση της αλλοδαπής αποφάσεως, αλλά και τον σεβασμό της.

55. Επομένως, συνεκτιμώντας την ως άνω προγενέστερη αλλοδαπή απόφαση, το δικαστήριο που αποφαινεται στη συνέχεια δεν μπορεί να την τροποποιήσει. Σαφώς, τούτο σημαίνει ότι, για να εφαρμόσει τη δική του απόφαση, ο δικαστής που αποφαινεται σε τελευταίο βαθμό δεν μπορεί ούτε να αυξήσει ούτε να μειώσει την προγενέστερη ποινή, αλλά ούτε και να ανακαλέσει την ενδεχομένως χορηγηθείσα αναστολή. Το άρθρο 3, παράγραφος 3, της αποφάσεως-πλαισίου 2008/675 καθιερώνει την αρχή αυτήν.

56. Αυτό που απαιτείται είναι απλώς το τελευταίο επιληφθέν εθνικό δικαστήριο να προσδώσει στην ως άνω απόφαση τις συνέπειες προγενέστερης αποφάσεως εθνικού δικαστηρίου.

57. Κατόπιν τούτων, πρέπει να εξεταστούν ειδικότερα τα ερωτήματα που υποβάλλει το αιτούν δικαστήριο.

58. Συναφώς, οι απαντήσεις που πρέπει να δοθούν στο πρώτο και στο δεύτερο ερώτημα δεν βρίσκω ότι παρουσιάζουν δυσχέρειες.

59. Όσον αφορά το πρώτο ερώτημα, πράγματι, η σχετική διαδικασία είναι αναμφισβήτητα, κατά τη γνώμη μου, ποινικής φύσεως, λόγω του αντικειμένου της, που είναι η εκτέλεση της ποινής. Μια διαδικασία μπορεί να είναι ποινική χωρίς να αφορά νέα δίωξη. Το ανακύπτον ζήτημα αφορά την εκτέλεση της ποινής, διαδικασία η οποία συνδέεται με τις τεχνικές και τις αρχές του ποινικού δικαίου και του ειδικού σκοπού του, που αποτελεί μέρος της αυτονομίας του. Κατά τα λοιπά, αν ο νομοθέτης είχε θελήσει να επιφυλάξει την εφαρμογή της αποφάσεως-πλαισίου 2008/675 μόνο στις ποινικές δίωξεις, θα είχε ασφαλώς χρησιμοποιήσει τον συγκεκριμένο όρο «δίωξεις» και όχι τον γενικό όρο «διαδικασία».

60. Σημειώνω, συναφώς, ότι η έννοια της «ποινικής διαδικασίας» ορίζεται στο άρθρο 2, στοιχείο β', της αποφάσεως-πλαίσιο 2009/315/ΔΕΥ⁵ ως «η προδικασία, η καθαυτή δίκη και η εκτέλεση της καταδικαστικής απόφασης». Η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο και η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 συνδέονται στενά, καθόσον η πρώτη αποσκοπεί να διευκολύνει τη μεταξύ των κρατών μελών ανταλλαγή πληροφοριών σχετικών με το ποινικό μητρώο ατόμου καταδικασθέντος εντός κράτους μέλους και η δεύτερη παρέχει κατά συνέπεια τη δυνατότητα συνεκτιμήσεως των καταδικαστικών αποφάσεων των οποίων η ύπαρξη αποκαλύπτεται με τον τρόπο αυτόν. Σημειώνω, κατά τα λοιπά, ότι το κείμενο της αποφάσεως-πλαίσιο 2008/675 κάνει επανειλημμένα ρητή αναφορά στην εκτέλεση της ποινής, πράγμα το οποίο φρονώ ότι αρκεί για να κλείσει η σχετική συζήτηση⁶.

61. Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, δεδομένου ότι η ως άνω απόφαση-πλαίσιο αφορά την εκτέλεση και την εξατομίκευση της ποινής, η τελευταία αυτή αρχή πιστεύω ότι προφανώς τίθεται τόσο προς το συμφέρον της κοινωνίας όσο και προς το συμφέρον του καταδικασθέντος, πράγμα το οποίο αρκεί για να του παρασχεθεί η δυνατότητα να επικαλεστεί τους εθνικούς κανόνες που προβλέπουν τη συνεκτίμηση προγενέστερης καταδικαστικής αποφάσεως εκδοθείσας εντός άλλου κράτους μέλους. Αν η ποινή επιτελεί τη λειτουργία της επανεντάξεως του ενδιαφερομένου την οποία προανέφερα, είναι πρόδηλο ότι τα δύο αυτά συμφέροντα συναντούν το ένα το άλλο, εκείνο του εγκληματία να επανέλθει στον ίσιο δρόμο και εκείνο της κοινωνίας να έχει έναν εγκληματία λιγότερο.

62. Κατά τα λοιπά, το να του αναγνωριστεί το εν λόγω δικαίωμα δεν είναι τίποτα άλλο παρά η εφαρμογή της αρχής του δικαιώματος στον φυσικό δικαστή, καθώς μάλιστα η απόφαση του δικαστή μπορεί να εξατομικεύσει καλύτερα την ποινή.

63. Κατά τα λοιπά, όπως εκθέτει ειδικότερα το αιτούν δικαστήριο, η εθνική βουλγαρική νομοθεσία προβλέπει ρητώς το δικαίωμα του καταδικασθέντος να κινήσει ένδικη διαδικασία προς προσδιορισμό μιας συνολικής ποινής που να αντιστοιχεί στη βαρύτερη από τις προβλεπόμενες ποινές, όταν όλες οι καταδικαστικές αποφάσεις έχουν εκδοθεί από εθνικά δικαστήρια. Το να μην παρέχεται το εν λόγω δικαίωμα σε καταδικασθέντα στον οποίο επιβλήθηκε ποινή από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους θα στερούσε από κάθε πρακτική αποτελεσματικότητα την απόφαση-πλαίσιο 2008/675, καθόσον τη σχετική πρωτοβουλία θα είχε μόνον η εισαγγελική αρχή, η οποία κατ' ανάγκη δεν μπορεί να έχει γνώση των προγενέστερων αλλοδαπών καταδικαστικών αποφάσεων, κάτι που συνέβη εξάλλου στην υπό κρίση υπόθεση, και της οποίας η αδράνεια θα στερούσε τον καταδικασθέντα από τη δυνατότητα να ζητήσει την επιβολή συνολικής ποινής. Εξάλλου, με τον τρόπο αυτό θα προέκυπτε, εντός του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, μια δυσμενής διάκριση μεταξύ πολιτών ευρισκόμενων σε παρόμοια κατάσταση.

64. Στο πλαίσιο αυτό, ο αποκλειστικός χαρακτήρας της εξουσίας του εισαγγελέα στην ποινική διαδικασία προέρχεται, στο εθνικό δίκαιο, από το γεγονός ότι η αλλοδαπή καταδικαστική απόφαση πρέπει προηγουμένως να έχει αναγνωριστεί. Όπως υπογράμμισα ανωτέρω, η αρχή της αμοιβαίας αναγνωρίσεως επιβάλλει να αναγνωρίζεται η προγενέστερη καταδικαστική απόφαση που εκδόθηκε εντός άλλου κράτους μέλους χωρίς καμία άλλη διατύπωση και, ιδίως, χωρίς να κινηθεί κάποια διαδικασία προηγούμενης αναγνωρίσεως, όπως αφήνει να εννοηθεί το αιτούν δικαστήριο.

65. Τέλος, με τον τρόπο αυτό θα θιγόταν η αρχή της ισοτιμίας, που εμπνέει επίσης τη φιλοσοφία της αποφάσεως-πλαίσιο 2008/675. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι εθνική διάταξη προβλέπουσα μια τέτοια διαφορετική μεταχείριση θα πρέπει απλώς να μην εφαρμόζεται.

5 Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, σχετικά με τη διοργάνωση και το περιεχόμενο της ανταλλαγής πληροφοριών που προέρχονται από το ποινικό μητρώο μεταξύ των κρατών μελών (ΕΕ 2009, L 93, σ. 23).

6 Βλ., ιδίως, άρθρο 3, παράγραφος 2, της ως άνω αποφάσεως-πλαίσιο.

66. Σχετικά με το τρίτο ερώτημα ανακύπτουν περισσότερες δυσχέρειες. Ποιες είναι οι λύσεις που μπορούν να υπάρξουν σε κατάσταση όπως αυτή της κύριας δίκης; Υπενθυμίζω ότι, εξ ορισμού, δεν πρόκειται ούτε για περίπτωση υποτροπής ούτε για περίπτωση επιδιώξεως ενός ενιαίου εγκληματικού σκοπού.

67. Πρώτον, απλώς και μόνον η αριθμητική πρόσθεση δεν μπορεί να γίνει δεκτή ως αποδεκτή λύση, για τους λόγους και τις γενικές αρχές που εξηγήθηκαν ανωτέρω. Η ίδια η απόφαση-πλαίσιο 2008/675, στην αιτιολογική σκέψη 9, αναγνωρίζει στον δικαστή που έχει επιληφθεί δεύτερος την ελευθερία να μην επιβάλει, συνεκτιμώντας μηχανικά την προγενέστερη απόφαση, κύρωση η οποία θα ήταν δυσανάλογα αυστηρή εφόσον με την επιβολή μικρότερης ποινής ικανοποιείται ο σκοπός της επιβολής της ποινής.

68. Δεύτερον, ο δικαστής μπορεί να επιβάλει σωρευτικά τις προβλεπόμενες ποινές, εντός του ανωτάτου ορίου το οποίο τίθεται για τη σοβαρότερη από τις διαπραχθείσες αξιόποινες πράξεις.

69. Τρίτον, μπορεί να εκτιμήσει ότι η πρώτη επιβληθείσα ποινή είναι επαρκής και να επιβάλει ποινή της ίδιας φύσεως και του ίδιου ύψους, ορίζοντας ότι αυτή συγχωνεύεται με την προηγούμενης επιβληθείσα. Αν η εν λόγω ποινή, μολονότι έχει επιβληθεί, δεν έχει ακόμη εκτελεστεί, τότε θα πρέπει το δεύτερο επιληφθέν δικαστήριο να προβεί σε διάλογο με το αλλοδαπό δικαστήριο για να βεβαιωθεί σχετικά με την εκτέλεση από το αλλοδαπό δικαστήριο της προηγούμενης επιβληθείσας ποινής ή για να ζητήσει να του ανατεθεί η εκτέλεση της ως άνω ποινής, απόφαση η οποία πρέπει να ληφθεί στο πλαίσιο των κανόνων που θέτει, στην περίπτωση αυτή, η απόφαση-πλαίσιο 2008/909/ΔΕΥ⁷.

70. Και στις δύο αυτές περιπτώσεις, δεν θίγεται η ακεραιότητα της αλλοδαπής αποφάσεως, ενώ επίσης γίνεται σεβαστή η κυριαρχία του δικαστηρίου που την εξέδωσε.

71. Σε αυτές τις κλασικές και ευρέως διαδεδομένες εντός της Ένωσης περιπτώσεις προστίθενται και άλλες, οι οποίες προκύπτουν από ειδικές διατάξεις ορισμένων εθνικών νομοθεσιών.

72. Εξ όσων αντιλαμβάνομαι από τα εκτεθέντα από το αιτούν δικαστήριο, όντως συμβαίνει κάτι τέτοιο στο βουλγαρικό δίκαιο.

73. Συναφώς, δεν μπορώ παρά να εκφράσω τη λύπη μου διότι η Βουλγαρική Κυβέρνηση, ούτε εξάλλου κάποια άλλη κυβέρνηση, δεν έκρινε χρήσιμο να παραστεί κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, με αποτέλεσμα το Δικαστήριο να ακυρώσει τη σχετική αρχικώς προγραμματισθείσα συνεδρίαση. Κατά συνέπεια, χωρίς τη διευκρίνιση σημαντικών λεπτομερειών και χωρίς να έχω τη δυνατότητα να λάβω γνώση των απόψεων των κρατών μελών των οποίων τα δικαστήρια αντιμετωπίζουν καθημερινά τέτοια προβλήματα, θα συνεχίσω τη συλλογιστική μου με την επιφύλαξη αυτή.

74. Πράγματι, όπως περιγράφει την κατάσταση το αιτούν δικαστήριο, η εθνική νομοθεσία φαίνεται να έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- προβλέπεται υποχρέωση του δικαστή να επιβάλει μια συνολική ποινή, συνήθως τη βαρύτερη από τις δύο προβλεπόμενες ποινές, ενδεχομένως τροποποιημένη, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως επιβολής βαρύτερης ποινής σύμφωνα με το άρθρο 24 του ποινικού κώδικα·
- βάσει του εθνικού βουλγαρικού δικαίου, η βαρύτερη ποινή που μπορεί να αποτελεί τη συνολική ποινή είναι η φυλάκιση δεκαοκτώ μηνών, εκ των οποίων οι δώδεκα με αναστολή, που επέβαλε το Landesgericht Klagenfurt (περιφερειακό δικαστήριο του Klagenfurt), και

⁷ Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 27ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με την εφαρμογή της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης σε ποινικές αποφάσεις οι οποίες επιβάλλουν ποινές στερητικές της ελευθερίας ή μέτρα στερητικά της ελευθερίας, για τον σκοπό της εκτέλεσής τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2008, L 327, σ. 27).

– απαγορεύεται στον δικαστή να λάβει υπόψη μια ποινή με αναστολή, διότι το εθνικό δίκαιο απαγορεύει τη λήψη τέτοιου μέτρου όταν υφίστανται και άλλες καταδίκες, πέραν της αποφάσεως του Landesgericht Klagenfurt (περιφερειακού δικαστηρίου του Klagenfurt) σε βάρος του T. Beshkov.

75. Εξ αυτών συνάγω τα ακόλουθα: η συνεκτίμηση της αυστριακής ποινής στο πλαίσιο της εκτελέσεως της βουλγαρικής θα είχε ως αποτέλεσμα, υπό τις προϋποθέσεις που περιγράφονται ανωτέρω, την τροποποίηση της εκτελέσεως της αυστριακής ποινής, την οποία ο δικαστής θα έπρεπε να μετατρέψει, για παράδειγμα, σε ποινή χωρίς αναστολή στο πλαίσιο του προσδιορισμού μιας συνολικής ποινής⁸.

76. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 όμως απαγορεύει ακριβώς την τροποποίηση της αλλοδαπής αποφάσεως στο πλαίσιο απλώς της συνεκτιμήσεώς της, όπως διευκρινίζει ο κανόνας τον οποίο θέτει το άρθρο 3, παράγραφος 3, της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου, που ορίζει ότι η συνεκτίμηση μιας προγενέστερης αλλοδαπής καταδικαστικής αποφάσεως δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την επανεξέτασή της, πράγμα το οποίο θα συνέβαινε αν εφαρμόζονταν οι βουλγαρικοί εθνικοί κανόνες.

77. Η ως άνω διαπίστωση με οδηγεί να δεχθώ ότι το βουλγαρικό εθνικό δικαστήριο δεν μπορεί να προβεί σε συγχώνευση των ποινών με βάση τους κανόνες του εσωτερικού του δικαίου. Πράγματι, η απόφαση-πλαίσιο διέπεται από την αρχή της ισοδυναμίας⁹. Κατά την αρχή αυτή, η συνεκτίμηση των προγενέστερων καταδικαστικών αποφάσεων που εκδίδονται από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους δεν είναι υποχρεωτική για το εθνικό δικαστήριο που επιλαμβάνεται σχετικής υποθέσεως στο πλαίσιο νέας ποινικής διαδικασίας παρά μόνον όταν η συνεκτίμηση αυτή θα ήταν δυνατή και σε μια καθαρά εσωτερική κατάσταση.

78. Κατά συνέπεια, καταλήγω στο συμπέρασμα ότι το βουλγαρικό δικαστήριο δεν πρέπει να λάβει υπόψη την καταδικαστική απόφαση που εξέδωσε το Landesgericht Klagenfurt (περιφερειακό δικαστήριο του Klagenfurt).

79. Επομένως, σύμφωνα με την ανάλυσή μου, στο σημείο αυτό δεν υπάρχει καμία πιθανότητα συγχύσεως, διότι τέτοιο ζήτημα υφίστατο μόνο μεταξύ δύο καταδικαστικών αποφάσεων, μία εκ των οποίων δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη.

80. Εξ αυτού προκύπτει, συγκεκριμένα, ότι ο T. Beshkov θα πρέπει στην πράξη να εκτίσει την επιβληθείσα στη Βουλγαρία ποινή δώδεκα μηνών χωρίς αναστολή, αυτό δε το χρονικό διάστημα δώδεκα μηνών θα προστεθεί στους έξι μήνες της φυλακίσεώς του στην Αυστρία. Η κατάσταση αυτή μπορεί να φανεί στο βουλγαρικό δικαστήριο υπέρμετρα αυστηρή.

81. Κατά συνέπεια, λαμβάνοντας υπόψη τη λειτουργία της ποινής την οποία υπενθύμισα προηγουμένως, το εθνικό δικαστήριο θα μπορέσει να κάνει χρήση της δυνατότητας την οποία του παρέχει η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 να εξασφαλίσει την εφαρμογή της αρχής της εξατομικεύσεως της ποινής ενεργώντας με βάση την αρχή της αναλογικότητας.

82. Πράγματι, από το άρθρο 3, παράγραφος 5, της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου, όπως αυτό πρέπει να ερμηνεύεται με γνώμονα τις αιτιολογικές της σκέψεις 8 και 9, προκύπτει ότι, αν η αδυναμία του εθνικού δικαστηρίου να εφαρμόσει τους κανόνες της –πράγμα το οποίο συμβαίνει εν προκειμένω– θα το υποχρέωνε να λάβει απόφαση υπέρμετρα αυστηρή –όπως διαφαίνεται από το υποβαλλόμενο ερώτημα–, τότε θα έχει τη δυνατότητα να επιβάλει μια λιγότερο αυστηρή ποινή αν εκτιμά ότι οι περιστάσεις της διαπράξεως της παραβάσεως το επιτρέπουν και ότι εξακολουθεί να επιτυγχάνεται ο σκοπός της ποινής.

⁸ Υπενθυμίζω εδώ τις επιφυλάξεις μου που εκτίθενται στο σημείο 73 των παρουσών προτάσεων.

⁹ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 5 έως 7 της ως άνω αποφάσεως-πλαισίου.

83. Οι συγκεκριμένες περιπτώσεις και οι συγκεκριμένες λύσεις που εκτίθενται ανωτέρω διατυπώνονται μόνον ως παράδειγμα της συλλογιστικής μου, διότι, εν πάση περιπτώσει, μόνο στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να προσδιορίσει τον τρόπο εκτελέσεως της βουλγαρικής ποινής, σύμφωνα με το εσωτερικό του δίκαιο και λαμβανομένων υπόψη των κανόνων της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/675.

V. Πρόταση

84. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω παρατηρήσεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα του Sofiyski rayonen sad (περιφερειακού δικαστηρίου Σόφιας, Βουλγαρία) ως ακολούθως:

- 1) Προκειμένου να συνεκτιμηθεί επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας εντός κράτους μέλους, σύμφωνα με τις διατάξεις της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/675/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2008, για τη συνεκτίμηση των καταδικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας, δικαστική απόφαση προερχόμενη από άλλο κράτος μέλος του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, δεν απαιτείται να έχει αναγνωριστεί προηγουμένως σύμφωνα με μια ειδική διαδικασία, όπως αυτή την οποία προβλέπει ο Nakazatelno-protsesualen kodeks (βουλγαρικός κώδικας ποινικής δικονομίας).
- 2) Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/675 έχει την έννοια ότι:
 - συνιστά ποινική διαδικασία η διαδικασία εκείνη που έχει ως αντικείμενο την εκτέλεση ποινής επιβληθείσας από δικαστήριο κράτους μέλους για την οποία πρέπει να συνεκτιμηθεί προγενέστερη καταδικαστική απόφαση εκδοθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, και
 - το αίτημα συνεκτιμήσεως μιας προγενέστερης καταδικαστικής αποφάσεως εκδοθείσας από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους μπορεί να προέρχεται απευθείας από τον καταδικασθέντα.
- 3) Το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 3, της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/675 έχει την έννοια ότι εμποδίζει εθνική νομοθεσία όπως αυτή της κύριας δίκης να προβλέπει ότι το εθνικό δικαστήριο επανεξετάζει, επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας, ποινή επιβληθείσα από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους, η οποία έχει ήδη εκτιθεί, προκειμένου να επιβάλει συνολική στερητική της ελευθερίας ποινή που περιλαμβάνει την ποινή την οποία είχε επιβάλει το ως άνω άλλο κράτος μέλος.
- 4) Προς εξασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της αποφάσεως-πλαίσιου 2008/675, το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εφαρμόσει, ενδεχομένως, και υπό τις προϋποθέσεις και με τις επιφυλάξεις της πράξεως αυτής, τις διατάξεις του άρθρου 3, παράγραφοι 1, 3 και 5, της ως άνω αποφάσεως-πλαίσιου, ερμηνευόμενου με γνώμονα τις αιτιολογικές σκέψεις 8 και 9 της εν λόγω αποφάσεως.